

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

VI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

11 – 13 жовтня 2018 р.

ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА

ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

м.Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції 11-13 жовтня 2018 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2018. – 327 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Каламан О.Б. – директор ННПЕіМ ім.Г.Е.Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. - к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. - д.е.н., доц., Купріна Н.М. - к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. - д.е.н., проф., Павлов О.І. - д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. - к.с.н., доц., Савенко І.І. - д.е.н., проф.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом № 2 від 02.10.2018 р.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

ОГЛЯД МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНКИ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

Самофатова В. А., к.е.н., доцент кафедри економіки промисловості,
Богослов В. І., магістрант кафедри економіки промисловості
Одеська національна академія харчових технологій

Проблема виміру рівня виробничого потенціалу дуже важлива як у теоретичному, так і практичному плані. Визначення величини виробничого потенціалу підприємств, потрібна для виявлення витрат виробничих ресурсів, що необхідні для забезпечення оптимальних пропорцій розвитку та забезпечення ефективних напрямків розвитку.

За допомогою показників виміру рівня виробничого потенціалу усуваються протиріччя, що виникають при оцінці руху його складових. Співвідношення величини наявного виробничого потенціалу з кінцевими результатами функціонування, дає комплексне уявлення про ступінь його використання та наявні резерви підвищення ефективності виробництва [1 с. 18].

В теперішній час, не існує універсальної методики, що враховує кількісний та якісний напрями оцінки виробничого потенціалу підприємства. Застосування лише одного напрямку, в рамках методики без урахування іншого, не дасть достовірної оцінки зважаючи на наявності і якісних і кількісних характеристик виробничого потенціалу. Так, наприклад, кількість виробничих робітників без урахування їх кваліфікації, не дасть уявлення про можливості інтенсифікації праці й підвищення продуктивності. Тому, на наш погляд, доцільно вже на початковому етапі визначитись із ключовою метою визначення рівня виробничого потенціалу. Нині існують два основні підходи до дослідження виробничого потенціалу на основі кількісної оцінки: ресурсний і результативний [1, с. 39].

Ресурсний підхід у концепції виробничого потенціалу одержав досить широке поширення в роботах учених і економістів. При цьому, виробничий потенціал трактується як сукупність ресурсів без урахування їх реальних взаємозв'язків, що складаються в процесі виробництва, або – це ресурси виробництва, кількісні і якісні параметри, що визначають максимальні можливості по виробництву продукції в кожний даний момент [2, с. 125].

При результативному підході сутність виробничого потенціалу визначають як потенційні економічні результати (обсяг випуску продукції, прибуток, показники ефективності використання виробничих ресурсів, робочого часу і т. ін.) [2, с. 141].

Результативними в науковій літературі іноді називають дохідний і комбінований підходи до діагностики потенціалу організації в умовах ринку. Методологія цих підходів, на відміну від ресурсного, спочатку основну увагу концентрує на зовнішніх умовах функціонування бізнесу [4, с. 452].

Основні методичні підходи до оцінки виробничого потенціалу, їх переваги й недоліки представлені в табл. 1.

Комплексні показники оцінювання мають різну природу та алгоритми побудови. В загальному вигляді розв'язання цієї задачі можливе в три етапи:

- 1) на першому етапі реалізується задача факторного аналізу простору властивостей, тобто оцінюється, перевіряється та формується набір параметрів, які поділяються на відносно однорідні групи (наприклад ті, що характеризують організаційно-технічний, економічний рівень виробництва, забезпеченість ресурсами і інше);
- 2) на другому етапі реалізується задача побудови типології груп показників;
- 3) на третьому етапі реалізується задача типології динамічних схем (побудова шкал динаміки, вивчення переміщення показників за цими шкалами та конструювання типології динамічних схем розвитку економічного потенціалу підприємства).

Таблиця 1 - Підходи до оцінки виробничого потенціалу

Підходи до оцінки	Вид оцінки	Коротка характеристика	Переваги	Недоліки
Експертні	Якісна	Аналіз структурних складових у формі інтерв'ювання, анкетування	Застосовуються, коли показники не можна виразити кількісно або коли необхідно врахувати вплив деяких якісних факторів	Вірогідність оцінки визначається компетентністю експертів, оцінка може бути суб'єктивною
Ресурсний Результативний	Кількісна Кількісна	Визначають величину витрачених ресурсів у виробництві. Сутність виробничого потенціалу визначають як потенційні економічні результати	Дають кількісне уявлення про досліджуваний об'єкт, дозволяють визначити вплив кожного елемента в складі виробничого потенціалу (визначається питома вага кожної складової потенціалу)	Не дають можливості врахувати якісні зміни структури потенціалу

На думку дослідниці Т. Шталь, головна складність аналізу і оцінки виробничого потенціалу полягає в тому, що всі його елементи функціонують одночасно і в сукупності. Тому необхідно проводити саме комплексну інтегровану його оцінку [6, с. 11].

М. Савченко поділяє точку зору тих дослідників, які припускали, що наявність часткових показників не суперечить існуванню загального. При цьому, обов'язковою умовою повинно бути зведення часткових показників до загального [5, с. 65]. О. Лепьохін вважає, що для того, щоб одержати цілісне, узагальнююче представлення про величину виробничого потенціалу підприємства, необхідно різномірні елементи потенціалу - ресурси, виразити через єдиний вимірник. Тому, при оцінці виробничого потенціалу питання вибору єдиного вимірника всіх складових частин потенціалу є одним з найважливіших методичних питань [3, с.76].

Виробничий потенціал підприємства може також оцінюватися за допомогою системи показників. Такої думки дотримуються дослідники, які вважають, що сконструйований на основі будь-яких принципів загальний синтетичний показник оцінки економічного потенціалу підприємства і його елементів не може охопити або точніше врахувати всі сторони даного поняття [2, с. 126].

Також можна проводити оцінку виробничого потенціалу підприємства за допомогою натуральних, вартісних, абсолютних або відносних показників.

Оцінка виробничого потенціалу підприємства в натуральному виразі припускає визначення кількості економічних ресурсів, якими володіє підприємство, і кількості продукції, робіт і послуг, які можуть бути виконані підприємством при якнайповнішому і ефективнішому використанні цих ресурсів.

При цьому оцінка потенціалу підприємства проводиться з використанням натуральних вимірників [2, с. 184].

Можна зробити висновок, що єдиного підходу до оцінки виробничого потенціалу не існує. Доцільно на рівні окремого підприємства здійснювати облік як кількісних, так і якісних показників, які потрібні для розрахунку виробничого потенціалу. Виходячи із мети, яка стоїть перед підприємством зараз, здійснюється оцінка наявного виробничого потенціалу та наявних резервів його підвищення. У випадку істотної зміни стратегічної мети діяльності підприємства, стану зовнішнього середовища, можлива зміна методики оцінки наявного виробничого потенціалу. Відповідно є доцільним перерахунок узагальнюючих показників за минулі періоди й розрахунок резервів підвищення виробничого потенціалу. Це дає можливість здійснювати оцінку потенціалу у динаміці при зміні умов зовнішнього середовища та стратегічних цілей діяльності.

Література

1. Авдєєнко В. Н. Виробничий потенціал промислового підприємства / Авдєєнко В. Н. – М. : Економіка, 1999. – 134 с
2. Гавва В. Н. Потенціал підприємства: формування та оцінювання : [навч. посібник] / Гавва В. Н. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 224 с.
3. Лепьохін О.В. Економічний механізм регулювання розвитку промислового виробництва: дис... канд. екон. наук: 08.07.01 / О.В. Лепьохін. - К., 2002. - 198 .
4. Меліх Т.Г. Інтеграція підприємств харчової промисловості як фактор оптимізації використання виробничого потенціалу / Т.Г. Меліх // Глобальні та національні проблеми економіки. Електронне наукове видання. Випуск 14 – 2016 – с.450–457.- Режим доступу: <http://globalnational.in.ua/issue-14-2016/22-vipusk-14-gruden-2016-r/2708-melikh-t-g-integratsiya-pidpriemstv-kharchovoji-promislovosti-yak-faktor-optimizatsijivikoristannya-virobnichogo-potentsialu>
5. Савченко М. В. Управління економічним потенціалом промислових підприємств: дис... канд. екон. наук: 08.06.01 / Марина Василівна Савченко. - Х., 2004. - 220 с
6. Шталь Т.В. Комплексна оцінка ресурсного потенціалу підприємств роздрібної торгівлі: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.07.05 / Т.В. Шталь. - Х., 2006. - 18 с.

ПРОБЛЕМИ КОНТРОЛЮ ЯКІСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ

Немченко Г.В., аспірант кафедри управління бізнесом
Одеської національної академії харчових технологій

Сьогодні неможливо управляти та розробляти стратегічні напрямки розвитку харчових підприємств в регіоні без контролю, який дозволяє порівняти плани з досягнутими результатами та виявити недоліки для їх усунення, захистити інтереси споживачів та перевірити якість продукції. Чим менше розбіжності досягнутих результатів з запланованими, тим краще побудовано управління на підприємстві. Важливе значення у контролі якості харчових продуктів у світі відводиться державі. Пов'язано це з тим, що від якості харчових продуктів залежить відтворення робочої сили. Неякісні харчові продукти або недоступність для споживання веде до захворюваності, скорочення тривалості життя і у масштабі країни до втрат ВВП. Незважаючи на те, що Україна має величезний потенціал у виробництві продовольства, для значної частини населення

ЗМІСТ

1.	ТЕНДЕНЦИИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЛОГИСТИКИ ПРЕДПРИЯТИЯМИ АПК ГОМЕЛЬЩИНЫ Исайчикова Н. И., к.э.н., доцент Гомельский государственный технический университет им. П.О. Сухого	3
2.	ОРГАНИЧЕСКОЕ ПРОИЗВОДСТВО КАК ОДНО ИЗ НАПРАВЛЕНИИ РАСШИРЕНИЯ ЭКСПОРТА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ПРОДУКЦИИ Винник О. Г. ст. преподаватель, Шваякова О. В., ст. преподаватель Гомельский государственный технический университет им. П.О. Сухого	5
3.	МАТЕМАТИЧНИЙ МЕТОД АНАЛІЗУ ІЄРАРХІЙ: МОДЕЛЬ ІЄРАРХІЇ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ Шекера С. С., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	9
4.	УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ Асауленко Н. В., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	11
5.	ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ Брюшкова Н. О., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	13
6.	ІНСТИТУТИ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ В ІНТЕГРОВАНІХ СТРУКТУРАХ У ВИНОРІБСТВІ Бондаренко С.А., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	15
7.	ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ Седіков Д. В., аспірант, ОНАХТ, м. Одеса	19
8.	БЮДЖЕТНІ МЕХАНІЗМИ ІНВЕСТИЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ Добрянська Н.А., д.е.н., професор, ОНПУ, м. Одеса Шевченко А.А., к.е.н., доцент, ОДАУ, м. Одеса Карастаматі Т.О., магістрант, ОНПУ, м. Одеса	21
9.	ПЕРЕШКОДИ НА ШЛЯХУ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ В УКРАЇНІ Коліщук О. В., аспірант, Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси	23
10.	ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ Константинова Т.В., аспірант, ОНАХТ, м. Одеса	27
11.	ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОВОГО ПІДХОДУ ДО АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ Корсікова Н.М., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	30
12.	ТЕНДЕНЦІЇ СТАНОВЛЕННЯ РИНКУ ЗЕМЛІ В УКРАЇНІ ЯК ОСНОВИ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ Криницька О. О., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	32
13.	ДЕРЖАВНІ РЕГУЛЯТОРНІ ЗАХОДИ В АГРОПРОДОВОЛЬЧІЙ СФЕРІ ЯК КОНКУРЕНТНА СКЛАДОВА КРАЇНИ Кулаковська Т.А., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	35
14.	ПРОВІДНА РІЛЬ ДЕРЖАВИ В ПІДВИЩЕННІ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ Мужайло В.Д., к.е.н., доцент, Кривоногова І.Г., к.е.н., ст. викл., Чабаров В.О., к.т.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	38
15.	ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ РИНКУ ЗЕМЛІ В УКРАЇНІ Немченко В. В., д.е.н., професор, зав. кафедри, ОНАХТ, м. Одеса	40
16.	ОГЛЯД МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНКИ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ	43